

DEEL EEN

TOEN WE NIEUW waren, stonden Rosa en ik halverwege de winkel, aan de kant van de tijdschriftentafel, en konden we door meer dan de helft van het etalageraam kijken. Zo waren we in staat de buitenwereld te zien – de voorbijholende kantoormensen, de taxi's, de hardlopers, de toeristen, Bedelman en zijn hond, het onderste deel van het RPO-gebouw. Toen we wat meer ingeburgerd waren, mochten we van Cheffin naar de voorkant lopen tot vlak achter het etalageraam, en toen konden we zien hoe hoog het RPO-gebouw was. En als we daar precies op het goede moment waren, konden we de Zon zien tijdens zijn oversteek van de toppen van de gebouwen aan onze kant naar de kant van het RPO-gebouw.

Als ik het geluk had hem zo te zien, boog ik mijn gezicht naar voren om zo veel mogelijk van zijn voeding op te vangen, en als Rosa bij me was, zei ik haar dat ze hetzelfde moest doen. Na een minuut of twee moesten we terug naar onze positie, en toen we nieuw waren, maakten we ons zorgen dat omdat we de Zon halverwege de winkel vaak niet konden zien, we almaar zwakker zouden worden. Jongens-KV Rex, die toen naast ons stond, zei ons dat we ons nergens zorgen over hoefden te maken, dat de

Zon altijd manieren vond om ons te bereiken, waar we ook waren. Hij wees naar de vloerplanken en zei: ‘Dat daar is het patroon van de Zon. Als je je zorgen maakt, hoef je het maar aan te raken en je wordt weer sterk.’

Er waren geen klanten toen hij dat zei, en Cheffin was druk bezig iets in de Rode Kast te zetten, en ik wilde haar niet storen door toestemming te vragen. Dus wierp ik een blik op Rosa, en toen ze met een onaangedaan gezicht terugkeek, deed ik twee stappen naar voren, hurkte neer en stak beide handen uit naar het patroon van de Zon op de vloer. Maar zodra mijn vingers het aanraakten, vervaagde het patroon, en hoewel ik alles in het werk stelde – ik klopte op de plek waar het was geweest en wreef, toen dat niet werkte, met mijn handen over de vloerplanken – kwam het niet terug. Toen ik weer opstond zei Jongens-KV Rex:

‘Klara, dat was inhalig. Jullie meisjes-KV’s zijn altijd zo inhalig.’

Hoewel ik toen nieuw was, bedacht ik meteen dat het misschien mijn schuld niet was; dat de Zon zijn patroon toevallig net had teruggetrokken toen ik het aanraakte. Maar het gezicht van Jongens-KV Rex bleef ernstig.

‘Je hebt alle voeding voor jezelf genomen, Klara. Kijk, het is bijna donker geworden.’

Het licht in de winkel was inderdaad heel erg schemerig geworden. Zelfs het Wegsleepzonebord aan de lantaarnpaal buiten op het trottoir oogde grijs en vaag.

‘Het spijt me,’ zei ik tegen Rex, waarna ik me naar Rosa draaide: ‘Het spijt me. Ik wilde niet alles voor mezelf nemen.’

‘Door jouw toedoen,’ zei Jongens-KV Rex, ‘word ik vanavond zwak.’

‘Je maakt een grapje,’ zei ik tegen hem. ‘Dat weet ik gewoon.’

‘Ik maak geen grapje. Ik zou op ditzelfde moment ziek kunnen worden. En die KV’s achter in de winkel? Er is al iets met ze aan de hand. Nu wordt het vast nog erger. Je was inhalig, Klara.’

‘Ik geloof je niet,’ zei ik, maar ik was niet meer zo zeker van mijn zaak. Ik keek naar Rosa, maar haar gezicht was nog steeds onaangedaan.

‘Ik voel me nu al ziek,’ zei Jongens-KV Rex. En hij zakte voorover.

‘Maar je hebt het net zelf gezegd. De Zon vindt altijd manieren om ons te bereiken. Je maakt een grapje, dat weet ik gewoon.’

Op het eind wist ik mezelf ervan te overtuigen dat Jongens-KV Rex me plaagde. Maar wat ik die dag voelde was dat ik, zonder het te willen, Rex iets ongemakkelijks had ontlokt, iets waarover de meeste KV’s in de winkel liever niet spraken. Door wat er niet lang daarna met Jongens-KV Rex gebeurde, kwam ik op de gedachte dat zelfs als hij die dag een grapje had gemaakt, een deel van hem het serieus meende.

Het was een stralende ochtend, en Rex stond niet langer naast ons omdat Cheffin hem naar de vooralkoof had verplaatst. Cheffin zei altijd dat elke positie zorgvuldig was uitgedacht, en dat we overal waar we stonden evenveel kans maakten om gekozen te worden. Desondanks wisten we allemaal dat de blik van een klant die de winkel binnenkwam eerst op de vooralkoof zou vallen, en Rex was natuurlijk blij dat hij daarvoor aan de beurt kwam. Van halverwege de winkel keken we hoe hij daar stond, met opgeheven kin, het patroon van de Zon helemaal over hem heen, en eenmaal boog Rosa zich naar me over en zei: ‘O, wat ziet hij er prachtig uit! Hij zal wel gauw een thuis vinden!’

Op Rex' derde dag in de vooralkoof kwam er een meisje binnen met haar moeder. Ik was toen nog niet zo goed in leeftijden, maar ik weet nog dat ik het meisje dertienenhalf schatte, en ik denk nu dat dat klopte. De moeder werkte op een kantoor, en aan haar schoenen en pakje te zien bekleedde ze een hoge positie. Het meisje liep regelrecht naar Rex en ging voor hem staan, terwijl de moeder onze kant op kwam kuieren, een blik op ons wierp en toen verder naar achteren liep, waar twee KV's op de Glazen Tafel zaten, losjes met hun benen zwaaiend zoals Cheffin hun had opgedragen. Op een gegeven moment riep de moeder, maar het meisje negeerde haar en bleef omhoogstaren naar het gezicht van Rex. Toen stak het kind een hand uit en liet die omlaaggaan over Rex' arm. Rex zei niets natuurlijk, maar glimlachte alleen naar haar en bleef doodstil staan, precies zoals ons was opgedragen wanneer een klant speciale belangstelling toonde.

'Kijk!' fluisterde Rosa. 'Ze gaat hem kiezen! Ze houdt van hem. Heeft hij even geluk!' Ik legde Rosa met een harde por het zwijgen op, want straks hoorden ze ons nog.

Nu riep het meisje op haar beurt de moeder, en daarna stonden ze algauw allebei voor Jongens-KV Rex en bekeken hem van onder tot boven, waarbij het meisje af en toe een hand uitstak en hem aanraakte. Het tweetal overlegde op gedempte toon, en op een gegeven moment hoorde ik het meisje zeggen: 'Maar hij is perfect, mam. Hij is prachtig.' En even later zei het kind: 'Hè, mama, toe nou.'

Cheffin was tegen die tijd stilletjes achter hen komen staan. Uiteindelijk wendde de moeder zich tot Cheffin en vroeg:

'Wat is dit voor model?'

'Hij is een B2,' zei Cheffin. 'Derde serie. Voor het juiste kind zal Rex de perfecte metgezel zijn. Ik heb vooral het

idee dat hij een jong iemand tot een consciëntieuze en studieuze houding zal stimuleren.'

'Nou, dat kan deze jongedame wel gebruiken.'

'O, moeder, hij is perfect.'

Toen zei de moeder: 'B2, derde serie. Die hebben toch zonabsorptieproblemen?'

Ze zei het gewoon waar Rex bij was, met haar glimlach nog op haar gezicht. Rex bleef ook glimlachen, maar het kind leek van haar stuk gebracht en keek van Rex naar haar moeder.

'Het is waar,' zei Cheffin, 'dat de derde serie wat aanloopprobleempjes had. Maar die berichten waren schromelijk overdreven. In een omgeving met een normaal lichtniveau is er geen enkel probleem.'

'Ik heb gehoord dat gebrekkige zonabsorptie tot verdere problemen kan leiden,' zei de moeder. 'Zelfs op gedragsgebied.'

'Met alle respect, mevrouw, serie drie-modellen hebben veel kinderen oneindig gelukkig gemaakt. Als u niet in Alaska woont of in een mijnschacht, hoeft u zich geen zorgen te maken.'

De moeder bleef naar Rex kijken. Toen schudde ze ten slotte haar hoofd. 'Het spijt me, Caroline. Ik snap waarom hij je bevalt. Maar hij is niets voor ons. We zullen er een voor je vinden die perfect is.'

Rex bleef glimlachen tot de klanten weg waren en vertoonde zelfs daarna geen teken van bedroefdheid. Maar op dat moment herinnerde ik me dat hij dat grapje had gemaakt, en toen wist ik zeker dat die vragen over de Zon, over hoeveel van zijn voeding we mochten hebben, al enige tijd door Rex' hoofd speelden.

Tegenwoordig besef ik natuurlijk dat Rex niet de enige zal zijn geweest. Maar officieel was de kwestie helemaal

niet aan de orde: ieder van ons had specificaties die garandeerden dat factoren als onze positie in een ruimte geen effect op ons hadden. Desondanks voelde een KV zich na een paar uur zonder Zon lusteloos worden en begon hij bang te worden dat hem iets mankeerde, dat hij een gebrek had dat uniek was voor hem en dat als dat bekend zou worden, hij nooit een thuis zou vinden.

Dat was één reden waarom we altijd zoveel aan in de etalage zitten dachten. Aan ieder van ons was een beurt beloofd, en ieder van ons verlangde ernaar dat die zou komen. Dat had deels te maken met wat Cheffin de ‘speciale eer’ noemde om de winkel tegenover de buitenwereld te vertegenwoordigen. Ook wisten we natuurlijk allemaal, wat Cheffin ook zei, dat we meer kans maakten om uitgekozen te worden als we in de etalage zaten. Maar het belangrijkste, wat we allemaal stilzwijgend begrepen, waren de Zon en zijn voeding. Rosa begon er een keer tegen me over, op fluisterton, vlak voordat onze beurt kwam.

‘Klara, denk je dat als we eenmaal in de etalage zitten, we zoveel weldaad zullen ontvangen dat we nooit meer tekortkomen?’

Ik was toen nog vrij nieuw, dus ik wist niet wat ik moest antwoorden, al had diezelfde vraag ook door mijn hoofd gespeeld.

Toen kwam eindelijk onze beurt, en Rosa en ik stapten op een ochtend in de etalage, ervoor zorgend dat we niets van de uitstalling omstootten zoals het tweetal dat ons vorige week voorging. De winkel moest natuurlijk nog opengaan, en ik had gedacht dat het rolluik helemaal omhoog zou zijn. Maar toen we eenmaal hadden plaatsgenomen op de Gestreepte Sofa, zag ik dat er onder aan het rolluik een smalle kier was – Cheffin had het kennelijk een stukje omhooggedaan toen ze controleerde of alles klaar

voor ons was – en het licht van de Zon vormde een stralende rechthoek die tot op de verhoging reikte en eindigde in een rechte lijn vlak voor ons. Om onze voeten in zijn warmte te krijgen hoefden we ze maar een klein stukje uit te steken. Toen wist ik dat wat het antwoord op Rosa's vraag ook was, we de komende tijd alle voeding zouden krijgen die we nodig hadden. En zodra Cheffin de schakelaar aanraakte en het rolluik helemaal omhoogklom, werden we bedekt door verblindend licht.

Hier moet ik bekennen dat er voor mij altijd nog een andere reden was om in de etalage te willen zitten die niets te maken had met de voeding van de Zon of uitgekozen worden. Anders dan de meeste KV's, anders dan Rosa, verlangde ik er altijd naar meer van de buitenwereld te zien, en die in al haar details te zien. Dus toen het luik eenmaal omhoogging, werd ik zo opgewonden van het besef dat er nu alleen het glas was tussen mij en het trottoir, dat het me nu vrijstond om, van dichtbij en volledig, zoveel dingen te zien die ik tot dusver alleen maar als hoeken en randen had gezien, dat ik de Zon en hoe goed hij voor ons was eventjes bijna vergat.

Voor het eerst kon ik zien dat het RPO-gebouw eigenlijk van aparte bakstenen was gemaakt, en dat het niet wit was, zoals ik altijd had gedacht, maar lichtgeel. Ook kon ik nu zien dat het nog hoger was dan ik me had voorgesteld, tweeëntwintig verdiepingen, en dat elk repeterend raam werd onderstreept door zijn eigen speciale richel. Ik zag hoe de Zon dwars over de gevel van het RPO-gebouw een diagonale streep had getrokken, zodat er aan één kant ervan een driehoek was die bijna wit leek, terwijl er aan de andere een was die heel donker leek, ook al wist ik nu dat de kleur overal lichtgeel was. En niet alleen kon ik elk raam zien tot het dak aan toe, ik kon soms ook de mensen

binnen zien, die stonden, zaten, rondliepen. Bovendien kon ik beneden op de straat de voorbijgangers zien, hun verschillende soorten schoenen, wegwerpbekertjes, schouderassen, hondjes, en als ik wilde, kon ik ieder van hen met mijn ogen volgen tot helemaal voorbij de voetgangersoversteekplaats en het tweede Wegsleepzonebord, waar twee onderhoudsmannen zich over een rioolbuis bogen en wezen. Ik kon regelrecht in de taxi's kijken als ze vaart minderden om de menigte te laten oversteken, de hand van een chauffeur die op zijn stuur tikte, een pet die een passagier ophad.

De dag ging verder, de Zon hield ons warm, en ik kon zien dat Rosa heel gelukkig was. Maar ook merkte ik dat ze nauwelijks ergens naar keek, haar blik voortdurend gericht hield op het eerste Wegsleepzonebord, dat zich vlak voor ons bevond. Alleen als ik haar ergens op wees draaide ze haar hoofd, maar dan verloor ze haar belangstelling en keek weer naar het trottoir en het bord buiten.

De enige keren dat Rosa langduriger naar iets anders keek was als er een voorbijganger voor de etalage kwam staan. In die omstandigheden deden we wat Cheffin ons had geleerd: we gaven een 'neutrale' glimlach ten beste en richtten onze blik strak op de overkant van de straat, op een plek halverwege het RPO-gebouw. Het was heel verleidelijk om nauwkeuriger naar een voorbijganger te kijken die bleef staan, maar Cheffin had uitgelegd dat het erg ordinair was om op zo'n moment oogcontact te maken. Alleen wanneer een voorbijganger ons een specifiek teken gaf, of door het glas heen tegen ons sprak, mochten we reageren, maar nooit eerder.

Sommige mensen die bleven staan bleken helemaal niet in ons geïnteresseerd. Ze wilden alleen hun sportschoen uittrekken om er iets aan te doen, of op hun recht-

hoek drukken. Maar anderen kwamen tot vlak voor het glas en keken naar binnen. Vaak waren dat kinderen, van ongeveer de leeftijd waarvoor we het meest geschikt waren, en die leken blij ons te zien. Een kind kwam opgewonden voor ons staan, alleen of met zijn volwassene, en ging dan wijzen, lachen, een gek gezicht trekken, op het glas tikken, zwaaien.

Af en toe – en ik werd al gauw beter in het kijken naar degenen die voor de etalage stonden terwijl ik deed alsof ik mijn blik op het RPO-gebouw richtte – kwam er een kind naar ons staren, en was er sprake van bedroefdheid, of soms woede, alsof we iets hadden misdaan. Zo'n kind kon het volgende moment gemakkelijk veranderen en gaan lachen of zwaaien zoals de rest, maar na onze tweede dag in de etalage leerde ik al snel wat het verschil was.

Ik probeerde er met Rosa over te praten, de derde of vierde keer dat er zo'n kind voor ons was komen staan, maar die glimlachte en zei: 'Klara, je maakt je te veel zorgen. Ik weet zeker dat dat kind volmaakt gelukkig was. Hoe kan het ook anders op een dag als deze? De hele stad is zo gelukkig vandaag.'

Maar aan het eind van onze derde dag begon ik erover tegen Cheffin. Ze had ons geprezen, gezegd dat we 'mooi en waardig' waren geweest in de etalage. De lichten in de winkel waren inmiddels gedempt, en we bevonden ons achterin, leunend tegen de muur, en sommigen van ons bladerden voor het slapengaan in de interessante tijdschriften. Rosa stond naast me, en ik zag aan haar schouders dat ze al half sliep. Dus toen Cheffin vroeg of ik een prettige dag had gehad, nam ik de gelegenheid te baat om haar over de bedroefde kinderen te vertellen die voor het raam waren komen staan.

'Klara, je bent heel opmerkelijk,' zei Cheffin, haar stem